

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. spalio 3 d.*

„Apeliacinis skundas — Reglamentas (EB) Nr. 1007/2009 — Prekyba produktais iš ruonių — Šių produktų importo ir prekybos ribojimai — Ieškinys dėl panaikinimo — Priimtinumas — Fizinių ar juridinių asmenų teisė pareikšti ieškinį — SESV 263 straipsnio ketvirta pastraipa — Sąvoka „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas“ — Teisėkūros procedūra priimti aktai — Pagrindinė teisė į veiksmingą teisminę gynybą“

Byloje C-583/11 P

dėl 2011 m. lapkričio 21 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Inuit Tapiriit Kanatami, įsteigta Otavoje (Kanada),

Nattivak Hunters and Trappers Association, įsteigta Kikiktardžuake (Kanada),

Pangnirtung Hunters' and Trappers' Association, įsteigta Pangnirtunge (Kanada),

Jaypootie Moesiesie, gyvenantis Kikiktardžuake,

Allen Kooneeliusie, gyvenantis Kikiktardžuake,

Toomasie Newkingnak, gyvenantis Kikiktardžuake,

David Kuptana, gyvenantis Ulukhaktok (Kanada),

Karliin Aariak, gyvenanti Ikaluite (Kanada),

Canadian Seal Marketing Group, įsteigta Kvebeke (Kanada),

Ta Ma Su Seal Products Inc., įsteigta Cap-aux-Meules (Kanada),

Fur Institute of Canada, įsteigtas Otavoje,

NuTan Furs Inc., įsteigta Katalinoje (Kanada),

GC Rieber Skinn AS, įsteigta Bergene (Norvegija),

Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland), įsteigta Nūke, Grenlandija (Danija),

Johannes Egede, gyvenantis Nūke,

* Proceso kalba: anglų.

Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), įsteigta Nūke,

atstovaujami advokatų J. Bouckaert, H. Viaene ir D. Gillet,

apeliantai,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Europos Parlamentui, atstovaujama I. Anagnostopoulou ir D. Gauci bei L. Visaggio,

Europos Sąjungos Tarybai, atstovaujama M. Moore ir K. Michoel,

atsakovams pirmojoje instancijoje,

Europos Komisijai, atstovaujama P. Oliver, E. White ir K. Mifsud-Bonnici,

Nyderlandų Karalystei,

įstojusioms į bylą šalims pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, einantis pirmininko pareigas, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, T. von Danwitz (pranešėjas), A. Rosas ir M. Berger, teisėjai U. Löhmus, E. Levits, A. Ó Caoimh, A. Arabadjiev, J.-J. Kasel, M. Safjan, D. Šváby, A. Prechal ir C. Vajda,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorius V. Tourrès, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. lapkričio 20 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2013 m. sausio 17 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu *Inuit Tapiriit Kanatami, Nattivak Hunters and Trappers Association, Pangnirtung Hunters' and Trappers' Association*, J. Moesesie, A. Kooneeliusie, T. Newkingnak, D. Kuptana, K. Aariak, *Canadian Seal Marketing Group, Ta Ma Su Seal Products Inc., Fur Institute of Canada, NuTan Furs Inc., GC Rieber Skinn AS, Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland)*, J. Egede ir *Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat* (KNAPK) prašo panaikinti 2011 m. rugsėjo 6 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo nutartį (T-18/10, Rink. p. II-5599, toliau – skundžiama nutartis), kuria teismas atmetė apeliančių ir E. A. Agathos pareikštą ieškinį dėl 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1007/2009 dėl prekybos produktais iš ruonių (OL L 286, p. 36, toliau – ginčijamas reglamentas) panaikinimo kaip nepriimtina.

Teisinis pagrindas

Ginčijamas reglamentas

- 2 Remiantis ginčijamo reglamento 1 straipsniu, tuo reglamentu „nustatomos suderintos taisyklės, susijusios su produktų iš ruonių pateikimu į rinką“.
- 3 Remiantis ginčijamo reglamento 2 straipsnio 4 punktu, terminas „inuitai“ reiškia „inuitų teritorijas, būtent, arktines ir subarktnines vietas, kuriose šiuo metu ar tradiciškai inuitai turi čiabuvių teises ir interesus, vietiniai gyventojai, inuitų pripažįstami jų bendruomenės nariais, ir kuriems priklauso inupiatai, jupikai (Aliaska), inuitai, inuvialuitai (Kanada), grenlandai (Grenlandija) ir jupikai (Rusija)“.
- 4 Dėl produktų iš ruonių tiekimo į rinką sąlygų šio reglamento 3 straipsnyje nustatyta:

„1. Pateikti į rinką produktus iš ruonių leidžiama tik tada, kai jie pagaminti iš ruonių, kuriuos tradiciškai medžioja inuitų ir kitos čiabuvių bendruomenės pragyvenimo tikslais. Šios sąlygos taikomos importuojamiems produktams jų importo metu ar importo vietoje.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies:

- a) importuoti produktus iš ruonių leidžiama ir tais atvejais, kai importas yra atsitiktinis ir importuojamos tik keliautojų arba jų šeimos narių asmeninėms reikmėms naudojamos prekės. Tokių prekių pobūdis ir kiekis neturi turėti požymių, rodančių, kad jos importuojamos komerciniais tikslais;
- b) pateikti į rinką taip pat leidžiama produktus iš ruonių, kurie gaunami kaip šalutiniai produktai vykdant nacionaliniais teisės aktais reguliuojamą medžioklę siekiant vienintelio tikslo – užtikrinti tvarų jūrų išteklių valdymą. Toks pateikimas į rinką leidžiamas tik tada, kai nesiekama pelno. Produktų iš ruonių pobūdis ir kiekis neturi turėti požymių, rodančių, kad jie pateikiami į rinką komerciniais tikslais.

Šios dalies taikymas neturi trukdyti siekti šio reglamento tikslo.

3. Komisija pagal 5 straipsnio 2 dalyje nurodytą valdymo procedūrą parengia technines rekomendacines pastabas, kuriose pateikiamas Kombinuotosios nomenklatūros kodų, kurie gali būti susiję su produktais iš ruonių, kuriems taikomas šis straipsnis, orientacinis sąrašas.

4. Nedarant poveikio 3 daliai, šio straipsnio įgyvendinimo priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šio reglamento nuostatas jį papildant, tvirtinamos pagal 5 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.“

Reglamentas (ES) Nr. 737/2010

- 5 Remdamasi ginčijamo reglamento 3 straipsnio 4 dalimi, Komisija priėmė 2010 m. rugpjūčio 10 d. Reglamentą (ES) Nr. 737/2010, kuriuo nustatomos išsamios Reglamento Nr. 1007/2009 įgyvendinimo taisyklės (OL L 216, p. 1).
- 6 To reglamento 1 straipsnyje nustatyta, kad šiuo reglamentu „nustatomos išsamios produktų iš ruonių pateikimo į rinką pagal Reglamento (EB) Nr. 1007/2009 3 straipsnį taisyklės“.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiama nutartis

- 7 2010 m. sausio 11 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai pateiktu pareiškimu apeliantai šioje byloje ir E. A. Agathos pareiškė ieškinį dėl ginčijamo reglamento panaikinimo.
- 8 Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba pateikė nepriimtiniu grindžiamus prieštaravimus pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 114 straipsnio 1 dalį. Nyderlandų Karalystei ir Komisijai buvo leista įstoti į bylą Bendrajame Teisme palaikyti Parlamento ir Tarybos reikalavimų.
- 9 Bendrasis Teismas patenkino šį prieštaravimą ir nusprendė, kad apeliantai ir E. A. Agathos neatitinka priimtiniu reikalavimų pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą.
- 10 Visų pirma Bendrasis Teismas nusprendė, kad nors ginčijamas reglamentas priimtas remiantis EB sutartimi, po SESV įsigaliojimo pareikšto ieškinio priimtiniu reikalavimai turi būti nagrinėjami remiantis SESV 263 straipsniu.
- 11 Paskui Bendrasis Teismas išnagrinėjo jam pateikto nagrinėti ieškinio priimtinumą. Todėl pirmiausia jis įvertino sąvoką „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas“, kaip ji suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą. Dėl šio klausimo jis pateikė pažodinį, istorinį bei teleologinį šios nuostatos aiškinimą ir skundžiamos nutarties 41–51 punktuose konstatavo:

„41 Pirma, reikia priminti, kad pagal EB 230 straipsnio ketvirtą pastraipą fiziniams ir juridiniams asmenims buvo leidžiama pareikšti ieškinius dėl sprendimų kaip individualaus pobūdžio teisės aktų bei dėl visuotinio taikymo aktų, kaip antai reglamentų, kurie šį asmenį paveikia dėl tam tikrų jo ypatingų savybių ar faktinių aplinkybių, kurios jį išskiria iš kitų asmenų ir taip individualizuoja analogiškai asmeniui, kuriam skirtas sprendimas (šiuo klausimu žr. 1963 m. liepos 15 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Plaumann prieš Komisiją*, 25/62, Rink. p. 197, 223, ir 2002 m. liepos 25 d. Sprendimo *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą*, C-50/00 P, Rink. p. I-6677, 36 punktą).

42 SESV 263 straipsnio ketvirta pastraipa, nors joje nėra žodžio „sprendimas“, apima šias dvi galimybes ir prideda trečiąją. Pagal ją leidžiama pareikšti ieškinį dėl individualaus pobūdžio aktų, dėl visuotinio taikymo aktų, kurie tiesiogiai ir konkrečiai susiję su fiziniu ar juridiniu asmeniu, bei dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų, tiesiogiai su juo susijusių ir dėl kurių nereikia patvirtinti įgyvendinančių [įgyvendinamųjų] priemonių. Remiantis žodžių junginio „reglamentuojamojo pobūdžio“ bendra prasme, reikia manyti, kad ši trečia galimybė taip pat apima visuotinio taikymo aktus.

43 Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad ši galimybė apima ne visus visuotinio taikymo aktus, o tik ribotą jų kategoriją, t. y. reglamentuojamojo pobūdžio aktus.

44 Iš tikrųjų SESV 263 straipsnio pirmoje pastraipoje numatytos kelios Sąjungos aktų, kurių teisėtumo kontrolė gali būti atliekama, kategorijos, būtent, pirma, teisėkūros procedūra priimti aktai ir, antra, kiti privalomi aktai, galintys turėti teisinių padarinių trečiosioms šalims, kurie gali būti individualaus pobūdžio arba visuotinio taikymo teisės aktai.

45 Remiantis tuo, darytina išvada, kad SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje, aiškinant kartu su jos pirma pastraipa, numatyta, jog fizinis arba juridinis asmuo gali pareikšti ieškinį dėl jam skirtų aktų, taip pat dėl, pirma, visuotinio taikymo teisėkūros procedūra priimto arba reglamentuojamojo pobūdžio akto, kuris su juo susijęs tiesiogiai ir konkrečiai, ir, antra, tam tikrų visuotinio taikymo aktų, t. y. reglamentuojamojo pobūdžio aktų, tiesiogiai su juo susijusių ir dėl kurių nereikia patvirtinti įgyvendinančių priemonių.

46 Be to, toks žodžių junginio „reglamentuojamojo pobūdžio“ ir lygiaverčių terminų, vartojamų skirtingose SESV kalbinėse versijose, aiškinimas priešinant terminui „teisėkūros procedūra priimtas“ matyti taip pat iš kelių kitų SESV nuostatų, visų pirma SESV 114 straipsnio, kuriame kalbama apie „valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų“ derinimą.

47 Šiuo atžvilgiu atmestinas [apeliantų ir E. A. Agathos] argumentas, kad Parlamento ir Tarybos siūlymu, kuris buvo išdėstytas šios nutarties 42–45 punktuose, skirtumas tarp teisėkūros procedūra priimtų ir reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų yra tas, kad prieš pirmas dvi SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytas galimybes apimančią terminą „teisės aktų“ papildomai nurodomas pažyminys „teisėkūros procedūra priimti“. Iš tikrųjų, kaip matyti iš šios nutarties 45 punkte padarytos išvados, terminas „teisės aktai“, apimdamas šias dvi pirmas galimybes, be fiziniam arba juridiniam asmeniui skirtų teisės aktų, apima visus teisėkūros procedūra priimtus arba reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktus, susijusius su juo tiesiogiai ir konkrečiai. Konkrečiai kalbant, įstatymų galią turintys ir reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai, dėl kurių nereikia patvirtinti įgyvendinančių [įgyvendinamųjų] priemonių, patenka į pastarosios galimybės taikymo sritį.

48 Be to, reikia pažymėti, kad, priešingai, nei tvirtina [apeliantai ir E. A. Agathos], iš sakinio SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje paskutiniojo dėmens teksto matyti, kad valstybių narių tikslas buvo ne apriboti šios nuostatos taikymo sritį vien deleguotaisiais teisės aktais, kaip jie suprantami pagal SESV 290 straipsnį, bet apskritai ją taikyti reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktams.

49 Antra, šios nutarties 42–45 punktuose nurodytą SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos išaiškinimą patvirtina šios nuostatos, kuri iš pradžių buvo pasiūlyta kaip Sutarties dėl Konstitucijos Europai projekto III-365 straipsnio [4 dalis], priėmimo procesas. Iš tikrųjų pirmiausia iš 2003 m. gegužės 12 d. Konvento prezidiumo lydraščio (Europos konvento sekretoriatas, CONV 734/03) matyti, kad, nepaisant siūlomo EB 230 straipsnio ketvirtos pastraipos pakeitimo, mat Konstitucijoje Europai nurodyti „bendro taikymo aktai“, prezidiumas pasirinko kitą terminą, būtent „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“. Kaip matyti iš šiame punkte minėto lydraščio, tokia formuluotė leistų „atskirti teisėkūros procedūra priimtus aktus nuo reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų ir taip įtvirtintų ribotą galimybę privatiems asmenims pareikšti ieškinius dėl teisėkūros procedūra priimtų aktų (kuriems tebetaikytina „tiesioginės ir konkrečios sąsajos“ sąlyga)“.

50 Trečia, dėl pasirinktos tokios SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos formuluotės konstatuotina, kad šia nuostata siekiama leisti fiziniam ir juridiniam asmeniui pareikšti ieškinį dėl teisėkūros procedūra priimtais aktais nesančių visuotinio taikymo teisės aktų, tiesiogiai su juo susijusių ir dėl kurių nereikia patvirtinti įgyvendinančių [įgyvendinamųjų] priemonių, ir taip išvengti atvejų, kai toks asmuo turėtų pažeisti teisę tam, kad turėtų galimybę kreiptis į teismą (žr. minėtą Konvento prezidiumo lydraštį). Tad, kaip matyti iš ankstesniuose punktuose išdėstytos analizės, SESV 263 straipsnio ketvirta pastraipa neleidžiama pareikšti ieškinio dėl visų teisės aktų, atitinkančių tiesioginės sąsajos ir įgyvendinimo priemonių nebuvimo kriterijus, nei dėl visų šiuos kriterijus atitinkančių visuotinio taikymo teisės aktų, o tik dėl vienos konkrečios šių teisės aktų kategorijos, būtent reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų. Tad ieškinio dėl teisėkūros procedūra priimtų aktų panaikinimo priimtumo sąlygos yra griežtesnės nei tuo atveju, kai ieškinyje pareiškiamas dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės akto.

51 Šios išvados nepaneigia ir [apeliantų bei E. A. Agathos] argumentai dėl teisės į veiksmingą teisminę gynybą, konkrečiai atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (OL C 303, 2007, p. 1, [toliau – Chartija]) 47 straipsnį. Iš tikrųjų pagal nusistovėjusią teismo praktiką Sąjungos teismas negali, neviršydamas savo kompetencijos, taip aiškinti tiesiogiai Sutartyje numatytų sąlygų, kuriomis privatus asmuo gali pareikšti ieškinį dėl reglamento, kad nuo jų būtų nutolta, net ir atsižvelgiant į veiksmingos teisminės gynybos principą (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Jégo-Quéré*, C-263/02 P, Rink. p. I-3425, 36 punktą ir 2007 m. sausio 9 d. Bendrojo Teismo nutarties *Lootus Teine Osauhing prieš Tarybą*, T-127/05, 50 punktą).“

- 12 Tuo remdamasis Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 56 punkte padarė išvadą, „kad „reglamentuojamojo pobūdžio teisės akto“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, turi būti aiškinama kaip apimanti bet kuri visuotinio taikymo teisės aktą, jeigu tai nėra teisėkūros procedūra priimtas aktas“. Tad fizinis arba juridinis asmuo gali pareikšti ieškinį dėl teisėkūros procedūra priimto akto panaikinimo tik jeigu jis yra su juo tiesiogiai ir konkrečiai susijęs.
- 13 Antra, 57–67 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo klausimą, ar šiuo atveju ginčijamas reglamentas kvalifikuotinas kaip teisėkūros procedūra priimtas aktas, ar kaip reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas. Šiuo klausimu skundžiamos nutarties 61 punkte jis nusprendė, kad SESV 294 straipsnyje nustatyta „įprasta teisėkūros procedūra“ iš esmės yra tokia pati kaip EB 251 straipsnyje nustatyta procedūra. Tame punkte jis padarė išvadą, kad ginčijamas reglamentas, kuris buvo priimtas taikant tame straipsnyje nustatytą procedūrą, pagal SESV numatytų teisės aktų rūšių sistemą turi būti kvalifikuojamas kaip teisėkūros procedūra priimtas aktas. Skundžiamos nutarties 65 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad kvalifikuojant teisės aktą kaip teisėkūros procedūra priimtą aktą arba kaip reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktą šiuo atveju reikšmingas kriterijus yra jo priėmimo procedūra.
- 14 Atsižvelgdamas į skundžiamos nutarties 41–56 punktuose pateiktą sąvokos „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ aiškinimą pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą ir į išvadą, kad ginčijamas reglamentas nėra reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, Bendrasis Teismas nusprendė, kad ieškinys negali būti pripažintas priimtinu remiantis SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos trečiaja dalimi. Tokiomis aplinkybėmis nereikia nustatyti, ar tame reglamente nustatytos įgyvendinimo priemonės.
- 15 Trečia, skundžiamos nutarties 68–87 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo klausimą, ar apeliantai ir E. A. Agathos yra tiesiogiai susiję su ginčijamu reglamentu.
- 16 Šiuo klausimu minėtos nutarties 71 punkte Bendrasis Teismas priminė, jog tam, kad privatus asmuo būtų tiesiogiai susijęs su teisės aktu, reikia, kad ginčijamas Sąjungos aktas tiesiogiai veiktų šio asmens teisinę padėtį ir nepalikėtų jokios diskrecijos asmenims, kuriems jis skirtas ir kurie atsakingi už jo įgyvendinimą; tas įgyvendinimas turi būti vien automatinio pobūdžio ir kilti tik iš Sąjungos teisės normų, netaikant kitų tarpinių nuostatų.
- 17 Dėl ginčijamo reglamento skundžiamos nutarties 75 punkte Bendrasis Teismas, remdamasis 2005 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo nutartimi *Bonino ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą* (T-40/04, Rink. p. II-2685, 56 punktas), nusprendė, kad, atsižvelgiant į ginčijamo reglamento 3 straipsnio 1 dalies turinį, tas reglamentas tiesiogiai veikia teisinę padėtį vien tų apeliantų, kurie dalyvauja tiekiant Sąjungos rinkai produktus iš ruonių. Pagal šį reglamentą nedraudžiama nei ruonių medžioklė, kuri, be to, yra nesusijusi su Sąjungos rinka, nei produktų iš ruonių, kuriais neprekiuojama, naudojimas ar vartojimas. Nors negalima atmesti galimybių, jog dėl ginčijamame reglamente numatyto bendrojo draudimo tiekti rinkai bus paveikta asmenų, dalyvaujančių aukštutinėje ir žemutinėje šių produktų tiekimo rinkoje, veikla, negalima teigti, jog tas reglamentas tiesiogiai lemia tokį poveikį. Be to, galimos šio draudimo ekonominės pasekmės susijusios tik su apeliantų faktine, ne su jų teisine padėtimi.
- 18 Skundžiamos nutarties 76 punkte priminęs ginčijamo reglamento 3 straipsnio 4 dalį ir 5 straipsnio 3 dalį bei to reglamento 17 konstatuojamąją dalį, skundžiamos nutarties 77 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad, nepaisant draudimo rinkai tiekti produktus, pripažintus nesančiais iš ruonių, kuriuos pragyvenimui tradiciškai medžioja inuitai ir kitos čiabuvių bendruomenės, nėra nustatytos produktų tiekimo rinkai sąlygos.
- 19 Šiuo klausimu skundžiamos nutarties 78–80 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad ginčijamame reglamente nepatikslinama, be kita ko, kas yra „kitos čiabuvių bendruomenės“, ir nepaaiškinami pragyventi skirti tradicinės medžioklės būdai ar kaip nustatoma inuitų ir kitų čiabuvių bendruomenių kilmė. Tad, kiek tai susiję su produktais, kuriems gali būti taikoma išimties tvarka, nacionalinės valdžios institucijos negali taikyti ginčijamo reglamento, nesant įgyvendinimo priemonių,

nustatytų įgyvendinimo reglamentu, kuriame būtų nurodytos sąlygos, kai šiuos produktus leidžiama tiekti rinkai. Kadangi apeliančių ir E. A. Agathos padėčiai taikoma aptariama išimtis, dėl šios aplinkybės ta padėtis gali būti vertinama tik remiantis ginčijamo reglamento įgyvendinimo priemonėmis. Tokiomis aplinkybėmis ginčijamas reglamentas veikia tik tų apeliančių teisinę padėtį, kurie dalyvauja tiekiant į Sąjungos rinką produktus iš ruonių ir kuriems taikomas bendras draudimas tiekti šiuos produktus į rinką.

- 20 Tačiau taip nėra apeliančių, kurių veikla nesusijusi su šių produktų tiekimu į rinką, ir (arba) tų, kurie patenka į ginčijamą reglamentu numatytos išimties taikymo sritį, atveju, nes iš esmės leidžiama tiekti į Sąjungos rinką produktus iš ruonių, kuriuos pragyvenimui tradiciškai medžioja inuitai ir kitos čiabuvių bendruomenės. Konkrečiau kalbant, negalima teigti, kad inuitų kilmės ruonių medžiotojai ir gaudytojai bei apeliančių interesams atstovaujanti organizacijos dalyvauja tiekiant į rinką iš ruonių pagamintus produktus.
- 21 Taigi skundžiamos nutarties 81–87 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad tik keturi apeliantai yra tiesiogiai susiję su ginčijamą reglamentu, t. y. tie, kurie užsiima iš ruonių, sumedžiotų ar sugautų inuitų ir kitų asmenų, pagamintų produktų perdirbimu ir (arba) prekyba jais. Dėl K. Aariak Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 82 punkte konstatavo, kad ji negali būti laikoma tiesiogiai susijusi su ginčijamą reglamentu. Nors ji užsiima iš ruonių pagamintų produktų perdirbimu, būtent iš jų odos pasiūtos aprangos kūrimu ir pardavimu, remiantis ieškiniu ir apeliančių bei E. A. Agathos pastabomis dėl nepriimtimumu grindžiamų prieštaravimų darytina išvada, kad ji taip pat priklauso inuitų bendruomenei, tačiau niekur nenurodo, kad užsiima kitų produktų, o ne tų, kuriems taikoma aptariama išimtis, tiekimu rinkai.
- 22 Kadangi privataus asmens padėtis turi būti susijusi tiesiogiai ir konkrečiai, kad būtų tenkinamos SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje išdėstytos ieškinio priimtimumo sąlygos, skundžiamos nutarties 88–93 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo, ar visi keturi apeliantai, kuriuos jis pripažino tiesiogiai susijusiais su ginčijamą reglamentu, taip pat gali būti laikomi konkrečiai su juo susijusiais. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas, remdamasis tos nutarties 41 punktu, nusprendė, kad ginčijamas reglamentas taikomas objektyviai nustatytais aplinkybėmis ir turi teisinės pasekmes bendrai ir abstrakčiai nurodytų asmenų kategorijoms. Bendro draudimo tiekti rinkai iš ruonių pagamintus produktus, išskyrus pagamintus iš ruonių, kuriuos tradiciškai pragyvenimui medžioja inuitų ir kitos čiabuvių bendruomenės, formuluotė yra bendra ir gali būti vienodai taikoma bet kuriam ūkio subjektui, patenkančiam į ginčijamo reglamento taikymo sritį.
- 23 Jeigu visi keturi aptariamieji apeliantai užsiima iš ruonių, kuriuos sumedžiojo ar sugavo inuitai ir kiti asmenys, pagamintų produktų tiekimu rinkai, jie savaime yra susiję su ginčijamą reglamentu, kaip ir bet kuris kitas iš ruonių pagamintus produktus tiekiantis rinkai ūkio subjektas. Net jeigu tiems apeliantams taikomas ne tik bendras draudimas, bet ir su inuitų kilmės produktais susijusi išimtis, to nepakanka, kad jie būtų individualizuoti taip pat kaip asmuo, kuriam skirtas sprendimas.
- 24 Tokiomis aplinkybėmis ieškinį dėl panaikinimo Bendrasis Teismas pripažino nepriimtiniu.

Šalių reikalavimai

- 25 Apeliantai Teisingumo Teismo prašo:
- panaikinti skundžiamą nutartį,
 - pripažinti ieškinį dėl panaikinimo priimtiniu, jei teismas mano, jog tenkinamos visos sąlygos, kad būtų galima priimti sprendimą dėl ieškinio dėl ginčijamo reglamento panaikinimo priimtimumo,

- nepatenkinus pirma nurodytų reikalavimų, panaikinti skundžiamą nutartį ir grąžinti bylą Bendrajam Teismui,
 - priteisti iš Parlamento ir Tarybos apeliančių bylinėjimosi išlaidas,
 - įpareigoti Europos Komisiją ir Nyderlandų Karalystę padengti savo bylinėjimosi išlaidas.
- 26 Taryba Teisingumo Teismo prašo:
- atmesti apeliacinį skundą,
 - priteisti iš apeliančių solidariai mokėtinas bylinėjimosi išlaidas.
- 27 Parlamentas Teisingumo Teismo prašo:
- atmesti apeliacinį skundą,
 - priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas.
- 28 Komisija Teisingumo Teismo prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas.
- 29 Nyderlandų Karalystė nepateikė atsiliepimo į apeliacinį skundą.

Dėl apeliacinio skundo

- 30 Apeliaciniam skundai pagrįsti apeliantai nurodo keturis pagrindus. Apeliacinio skundo pirmasis pagrindas susijęs su teisės klaida aiškinant ir taikant SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą. Jis sudarytas iš dviejų dalių. Apeliacinio skundo antrajame pagrinde apeliantai teigia, kad Bendrasis Teismas pažeidė pareigą motyvuoti. Apeliacinio skundo trečiajame pagrinde teigiama, kad Bendrasis Teismas nesilaikė Chartijos 47 straipsnio ir 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 ir 13 straipsnių. Galiausiai apeliacinio skundo ketvirtajame pagrinde apeliantai teigia, kad Bendrasis Teismas iškraipė įrodymus.

Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo

Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmos dalies

– Šalių argumentai

- 31 Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmoje dalyje apeliantai teigia, kad aiškindamas SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje vartojamą sąvoką „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas“ Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą būtent dėl to, kad į šios sąvokos taikymo sritį neįtraukė teisėkūros procedūra priimtų aktų, kaip antai ginčijamo reglamento.
- 32 Bendrojo Teismo daromas skirtumas tarp teisėkūros procedūra priimtų aktų ir reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų nepagrįstas SESV nuostatomis, konkrečiai kalbant, SESV 288, 289 ir 290 straipsnių nuostatomis. Šiose nuostatose daromas skirtumas tarp teisėkūros procedūra priimtų aktų ir tokios galios neturinčių teisės aktų. Be to, priešingai, nei nusprendė Bendrasis Teismas, sąvoka

„reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ apima ne tik tam tikrus, bet visus visuotinio taikymo teisės aktus, todėl skundžiamos nutarties 41–48 punktuose Bendrojo Teismo pateiktas pažodinis aiškinimas yra klaidingas.

- 33 Bendrojo Teismo daromo skirtumo pasekmė yra tai, kad tik Parlamento ir (arba) Tarybos priimtose rekomendacijos ir nuomonės gali būti laikomos reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktais, nes teisėkūros procedūra priimti aktai apima Parlamento ir Tarybos priimtus reglamentus, direktyvas ir sprendimus, o prie deleguotųjų teisės aktų priskiriami Komisijos priimti teisės aktai. Beje, rekomendacijų ir nuomonių nėra tarp SESV 263 straipsnio pirmoje pastraipoje išvardytų teisės aktų, dėl kurių būtų galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo.
- 34 Jei Lisabonos sutarties rengėjai būtų norėję SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje vartoti terminą „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ kaip priešingybę teisėkūros procedūra priimtiems aktams, veikia turėjo vartoti „deleguotojo teisės akto“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal SESV 290 straipsnį. Aplinkybė, kad sutarties rengėjai vartojo sąvoką „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“, susijusi su tuo, kad jie kalbėjo apie kitokius teisės aktus nei teisėkūros arba kitokia procedūra priimtus aktus. Beje, SESV 291 straipsnyje nurodytiems įgyvendinimo teisės aktams netaikomas Bendrojo Teismo daromas atskyrimas.
- 35 Todėl dėl Bendrojo Teismo pateikto termino „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ aiškinimo, kaip priešingybės terminui „teisėkūros procedūra priimti aktai“, prasmės netektų SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos trečioje dalyje, įtrauktoje Lisabonos sutartimi, nustatytais sąlygomis suteikta galimybė pareikšti ieškinį dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų, nors šio pakeitimo tikslas buvo išplėsti ieškinių priimtumo sąlygas, kad juos galėtų pareikšti fiziniai ir juridiniai asmenys. Dėl tokio aiškinimo būtų atmesti visi privačių asmenų ieškiniai, grindžiami SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos trečia dalimi.
- 36 Bendrojo Teismo pateiktas istorinis termino „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ aiškinimas taip pat klaidingas. Nors SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje, kaip ir Sutarties dėl Konstitucijos Europai projekto III-365 straipsnio 4 dalyje, minimi reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai, Lisabonos sutartyje nenaudojama jos projekte numatyta teisės aktų klasifikacija, kaip antai, be kita ko, sąvoka „europinis reglamentas“, kaip įstatymo galios neturintis teisės aktas. Pagal SESV reglamentai gali būti teisėkūros arba kitokia procedūra priimti aktai.
- 37 Tai, kad SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos formuluotė nebuvo pakeista, įrodo, jog sąvoka „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, buvo išplėsta, kad būtų taikoma visiems reglamentams, neatsižvelgiant į tai, ar jie priimti teisėkūros ar kitokia procedūra. Toks teleologinis aiškinimas atitinka, be kita ko, iš pradžių kilusį tiek Sutarties dėl Konstitucijos Europai projekto, tiek Lisabonos sutarties rengėjų rūpestį užpildyti spragas, kurios aiškiai nurodytos 2002 m. liepos 25 d. Sprendime *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* (C-50/00 P, Rink. p. I-6677) ir minėtame Sprendime *Komisija prieš Jégo-Quéré*.
- 38 Parlamentas, Taryba ir Komisija pritaria Bendrojo Teismo pateiktam termino „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ išaiškinimui.
- 39 Parlamentas teigia, kad nors Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo iš tiesų nebuvo įtvirtinta Sutarties dėl Konstitucijos Europai projekto I-33 straipsnyje nustatyta normų hierarchija, pagal kurią, viena vertus, atskiriami teisėkūros procedūra priimti aktai nuo, kita vertus, reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų, SESV 289 straipsnio 3 dalyje teisėkūros procedūra priimti aktai aiškiai įvardijami kaip aktai, priimti pagal įprastą arba specialią teisėkūros procedūrą. Be to, SESV 263 straipsnio pirmoje ir ketvirtoje pastraipose atskiriami „teisėkūros procedūra priimti aktai“ nuo „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų“. Šios dvi sąvokos turi būti derinamos, kad būtų visiškai išsaugotas SESV 263 straipsnio veiksmingumas.

- 40 Parlamentas teigia, kad apeliančių dėstoma kritika dėl Bendrojo Teismo padarytos išvados, kad ne visi visuotinio taikymo teisės aktai gali būti laikomi reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktais, konkrečiai nesuformuluota, o tik pakartojami argumentai, kurie jau buvo pateikti pirmojoje instancijoje. Taigi su tuo susiję apeliančių argumentai bet kuriuo atveju yra nepriimtini.
- 41 Kiek tai susiję su apeliančių argumentu, kad dėl Bendrojo Teismo pateikto sąvokos „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ aiškinimo ši sąvoka netenka savo turinio, Parlamentas, Taryba ir Komisija teigia, kad ta sąvoka apima įvairias teisės aktų kategorijas, įskaitant, be kita ko, deleguotuosius teisės aktus ir visuotinio taikymo įgyvendinimo teisės aktus, priimtus remiantis SESV 290 arba 291 straipsniais, o tokie teisės aktai sudaro didžiąją dalį Sąjungos teisės aktų. Darytina išvada, kad apeliančių argumentas, jog SESV autoriai būtų vartoję terminą „deleguotasis“, jei būtų norėję taip nurodyti į visuotinio taikymo teisės aktus, kurie nėra teisėkūros procedūra priimti aktai, yra klaidingas. Komisija priduria, kad, be kita ko, „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų“ sąvokai priskiriami visuotinio taikymo įstatymo galios neturintys teisės aktai, priimti remiantis specialiais teisiniais pagrindais, kaip antai SESV 43 straipsnio 3 dalimi, SESV 109 straipsniu ir SESV 215 straipsnio 1 dalimi, ir visuotinio taikymo teisės aktai, kuriuos priėmė įvairios kitos „įstaigos ir organai“, nurodyti SESV 263 straipsnio pirmoje pastraipoje.
- 42 Dėl SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos genezės Parlamentas teigia, kad apeliantai nepateikia jokios konkrečios kritikos dėl skundžiamos nutarties, nes prašo Teisingumo Teismo iš naujo išnagrinėti pirmojoje instancijoje pateiktus argumentus, nors tai vis dėlto yra nepriimtina nagrinėjant apeliacinį skundą. Bet kuriuo atveju apeliaciniame skunde išdėstyti argumentai yra nepagrįsti. Šiuo klausimu Parlamentas ir Komisija teigia, jog akivaizdu, kad norėdamas atskirti teisėkūros procedūra priimtus aktus Konventas dėl Europos ateities nusprendė vartoti terminą „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ ir kad Lisabonos sutarties autoriai norėjo ieškiniams teisme taikyti tokį patį teisėkūros procedūra priimtų ir reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų skirtumą.
- 43 Dėl Bendrojo Teismo teleologinio požiūrio Komisija pažymi, kad SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos trečios dalies įtraukimo tikslas – išplėsti taisyklių dėl teisės pareikšti ieškinį taikymo sritį – vis dėlto nereiškia, kad sąvoka „reglamentuojančio pobūdžio teisės aktai“ turi būti taikoma ir teisėkūros procedūra priimtiems aktams.
- 44 Pasak Parlamento, Bendrojo Teismo pateikiamas sąvokos „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“, kaip ji nuprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, aiškinimas neprieštarauja šia nuostata siekiamam tikslui sudaryti ne tokias griežtas sąlygas pareikšti tiesioginius ieškinius dėl visuotinio taikymo įstatymo galios neturinčių teisės aktų, kaip taikomos EB 230 ketvirtos pastraipos pagrindu pareiškiamiems ieškiniams. Suteikus galimybę fiziniams ar juridiniams asmenims pareikšti tiesioginius ieškinius dėl tiesiogiai su jais susijusių reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų, dėl kurių nereikia priimti įgyvendinimo priemonių, SESV 263 straipsniu visiškai ištaisoma, pasak Parlamento ir Tarybos, padėtis, išryškinta minėtais sprendimais *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* ir *Komisija prieš Jégo-Quéré*. Galima pažymėti, kad minėtame Sprendime *Komisija prieš Jégo-Quéré* ginčijamas aktas buvo Komisijos įgyvendinimo reglamentas, kuris, remiantis Bendrojo Teismo pateikta analize, akivaizdžiai turėjo būti kvalifikuojamas kaip „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą. Be to, Taryba pažymi, kad, remiantis Bendrojo Teismo ir Teisingumo Teismo praktika, valstybės narės turi įgyvendinti sutartyse įtvirtintą išsamią teisių gynimo priemonių sistemą.

– Teisingumo Teismo vertinimas

- 45 Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmoje dalyje apeliantai iš esmės kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis padarė teisės klaidą nusprendęs, kad SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje vartojama sąvoka „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ neapima teisėkūros procedūra priimtų aktų, kaip jie suprantami pagal SESV 289 straipsnio 3 dalį, kaip antai ginčijamo reglamento.

- 46 Iš pradžių reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką, remiantis SESV 256 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirma pastraipa ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 168 straipsnio 1 dalies d punktu, darytina išvada, kad apeliaciniame skunde turi būti tiksliai nurodytos teismo sprendimo, kurį prašoma panaikinti, skundžiamos dalys ir teisiniai argumentai, konkrečiai pagrindžiantys šį prašymą. Apeliacinis skundas, kuriame tik pakartojami ar pažodžiui atpasakojami Bendrajame Teisme pateikti ieškinio pagrindai ir argumentai, įskaitant grindžiamus faktinėmis aplinkybėmis, kurias tas teismas aiškiai atmetė, neatitinka iš šių nuostatų kylančių motyvavimo reikalavimų (žr., be kita ko, 2003 m. kovo 6 d. Sprendimo *Interporc prieš Komisiją*, C-41/00 P, Rink. p. I-2125, 15 ir 16 punktus bei 2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *Deutsche Telekom prieš Komisiją*, C-280/08 P, Rink. p. I-9555, 24 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 47 Tačiau jeigu apeliantas ginčija tai, kaip Bendrasis Teismas išaiškino ar taikė Sąjungos teisę, pirmojoje instancijoje nagrinėti teisės klausimai gali būti iš naujo keliami per apeliacinį procesą. Iš tikrųjų, jeigu apeliantas negalėtų taip grįsti apeliacinio skundo Bendrajame Teisme naudotais ieškinio pagrindais ir argumentais, apeliacinis procesas netektų dalies prasmės (2006 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Reynolds Tobacco ir kt. prieš Komisiją*, C-131/03 P, Rink. p. I-7795, 51 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 48 Šiuo atveju reikia konstatuoti, kad apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirma dalimi apeliantai iš tikrųjų nesiekia paprasčiausios Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio peržiūros. Toje pirmoje dalyje apeliantai aiškiai nurodo skundžiamos nutarties ištraukas, kuriose, jų manymu, yra teisės klaidų, ir teisinius argumentus savo prašymui pagrįsti, įskaitant, be kita ko, argumentus dėl Bendrojo Teismo taikomų skirtingų aiškinimo metodų. Taigi, priešingai, nei teigia Parlamentas, pirmojoje instancijoje jau pateikti argumentai yra ne paprasčiausiai pakartoti, o iš tikrųjų pateikti dėl skundžiamos nutarties esminės motyvavimo dalies, todėl Teisingumo Teismas gali atlikti kontrolę.
- 49 Darytina išvada, kad apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirma dalis yra priimtina.
- 50 Dėl šios apeliacinio skundo pirmojo pagrindo dalies pagrįstumo reikia pažymėti, kad, remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę ir siekiamus tikslus, bet ir į jos kontekstą bei Sąjungos teisės nuostatų visumą (šiuo klausimu žr. 1982 m. spalio 6 d. Sprendimo *Cilfit ir kt.*, 283/81, Rink. p. 3415, 20 punktą). Sąjungos teisės nuostatos genezė taip pat gali būti reikšminga jos aiškinimui (šiuo klausimu žr. 2012 m. lapkričio 27 d. Sprendimo *Pringle*, C-370/12, 135 punktą).
- 51 Todėl remiantis šiais aiškinimo metodais reikia išnagrinėti, ar Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamos nutarties 56 punkte priėjo prie išvados, kad sąvoka „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“, kaip ji suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, reiškia visuotinio taikymo aktus, išskyrus teisėkūros procedūra priimtus aktus.
- 52 SESV 263 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyti Sąjungos teisės aktai, dėl kurių Sąjungos teisme galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, t. y. pirma, teisėkūros procedūra priimti aktai ir, antra, kaip teisingai konstatavo Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 44 punkte, kiti teisinių padarinių tretiesiems asmenims turintys privalomi aktai, kurie gali būti individualaus pobūdžio arba visuotinio taikymo teisės aktai. Remiantis SESV 263 straipsnio antra pastraipa, dėl šių teisės aktų gali būti pareikštas ieškinys dėl kompetencijos trūkumo, esminio procedūrinio reikalavimo pažeidimo, Sutarčių ar kokios nors su jų taikymu susijusios teisės normos pažeidimo arba piktnaudžiavimo įgaliojimais.
- 53 Taip pat SESV 263 straipsnyje aiškiai išskiriama, pirma, Sąjungos institucijų ir valstybių narių ir, antra, fizinių bei juridinių asmenų teisė pareikšti ieškinį. O SESV 263 straipsnio antroje pastraipoje suteikiama teisė joje išvardytoms Sąjungos institucijoms ir valstybėms narėms ieškiniu dėl panaikinimo ginčyti visų pirmoje pastraipoje nurodytų teisės aktų teisėtumą, nekeliant reikalavimo pagrįsti suinteresuotumą pareikšti ieškinį, kai siekiama pasinaudoti šia teise (žr. 2012 m. rugsėjo 5 d. Sprendimo *Parlamentas*

prieš Tarybą, C-355/10, 37 punktą ir nurodytą teismų praktiką). Be to, kaip nurodyta šio straipsnio trečioje pastraipoje, joje nurodytoms institucijoms ir komitetui leidžiama kreiptis į Teisingumo Teismą su ieškiniu dėl šių aktų panaikinimo, jei tuo ieškiniu siekiama ginti jų prerogatyvas.

- 54 Dėl fizinių ir juridinių asmenų teisės pareikšti ieškinį SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje nustatyta, kad „kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo gali pirmoje ir antroje pastraipose numatytomis sąlygomis pateikti ieškinį dėl jam skirtų aktų arba aktų, kurie yra tiesiogiai ir konkrečiai su juo susiję, ar dėl reglamentuojančio [reglamentuojamojo] pobūdžio teisės aktų, tiesiogiai su juo susijusių ir dėl kurių nereikia patvirtinti įgyvendinančių [įgyvendinamųjų] priemonių“.
- 55 Pirmą, reikia konstatuoti, kad dvi pirmosios SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos dalys atitinka dalis, kurios buvo numatytos EB sutarties 230 straipsnio ketvirtoje pastraipoje prieš įsigaliojant Lisabonos sutarčiai (dėl pastarosios nuostatos žr. minėto Sprendimo *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* 34–37 punktus).
- 56 Kadangi tose dalyse kalbama apie „aktus“ apskritai, jose minimi aktai reiškia bet kokią Sąjungos aktą, sukeltą privalomų teisinių pasekmių (šiuo klausimu žr. 1981 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *IBM prieš Komisiją*, 60/81, Rink. p. 2639, 9 punktą; 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Athinaiki Techniki prieš Komisiją*, C-521/06 P, Rink. p. I-5829, 29 punktą; 2010 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *NDSHT prieš Komisiją*, C-322/09 P, Rink. p. I-11911, 45 punktą ir 2011 m. spalio 13 d. Sprendimo *Deutsche Post prieš Komisiją*, C-463/10 P ir C-475/10 P, Rink. p. I-9639, 36–38 punktus). Taigi ši nuostata apima visuotinio taikymo, teisėkūros procedūra priimtus arba kitokio pobūdžio aktus ir individualius teisės aktus. SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos antroje dalyje pažymėta, kad jei fizinis ar juridinis asmuo, kuris pareiškia ieškinį dėl panaikinimo, nėra ginčijamo akto adresatas, tada ieškinio priimtinumui keliamas reikalavimas, kad ieškovas būtų tiesiogiai ir konkrečiai su juo susijęs.
- 57 Antra, Lisabonos sutartimi prie SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos buvo pridėta trečia dalis, kuria sušvelnintos fizinių ar juridinių asmenų pareikštų ieškinių dėl panaikinimo priimtinumą sąlygos. Šioje dalyje fizinių ar juridinių asmenų pareikštų ieškinių dėl panaikinimo priimtinumui nekeliamas reikalavimas dėl konkrečios sąsajos ir suteikiama teisė pareikšti ieškinius dėl „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų“, dėl kurių nereikia patvirtinti įgyvendinimo priemonių ir kurie tiesiogiai susiję su ieškovu.
- 58 Dėl sąvokos „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“, remiantis SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos trečia dalimi, darytina išvada, kad jos apimtis siauresnė už SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos pirmoje ir antroje dalyse vartojamą sąvoką „aktai“, skirtą kvalifikuoti kitas priemones, kurias fiziniai arba juridiniai asmenys gali prašyti panaikinti, rūšis. Kaip pagrįstai skundžiamos nutarties 43 punkte nusprendė Bendrasis Teismas, pirmoji minėta sąvoka negali reikšti visų visuotinio taikymo teisės aktų ir yra susijusi su siauresne tokio pobūdžio teisės aktų kategorija. Jei būtų aiškinama priešingai, SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos antroje ir trečioje dalyse daromas skirtumas tarp terminų „aktai“ ir „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ netektų prasmės.
- 59 Be to, svarbu pažymėti, kad SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos tekstas yra identiškas Sutarties dėl Konstitucijos Europai projekto III-365 straipsnio 4 dalies turiniui. Remiantis pastarosios nuostatos parengiamaisiais dokumentais darytina išvada, kad nors EB 230 straipsnio ketvirtos pastraipos pakeitimu siekta išplėsti fizinių ir juridinių asmenų ieškinių dėl panaikinimo priimtinumą sąlygas, EB 230 straipsnio ketvirtoje pastraipoje nustatytos ir teisėkūros procedūra priimtiems aktams taikomos priimtinumą sąlygos vis dėlto neturėjo būti pakeistos. Taigi termino „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ vartojimas šios nuostatos pakeitimo projekte leido apibrėžti teisės aktų kategoriją, dėl kurios nuo šiol galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo ne tokiomis griežtomis sąlygomis kaip anksčiau, tačiau išlaikant „ribotą galimybę privatiems asmenims pareikšti ieškinius dėl teisėkūros procedūra priimtų aktų (kuriems tebetaikytina „tiesioginės ir konkrečios sąsajos“ sąlyga)“ (žr., be kita

ko, Europos konvento sekretoriatas, 2003 m. kovo 25 d. Teisingumo Teismo darbo organizavimo darbo grupės galutinė ataskaita, CONV 636/03, 22 punktą ir 2003 m. gegužės 12 d. Konvento prezidiumo lydraštis, CONV 734/03, p. 20).

- 60 Šiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad EB 230 straipsnio ketvirtoje pastraipoje įtvirtintu fizinių ir juridinių asmenų teisės pareikšti ieškinį pakeitimu buvo siekiama tiems asmenims suteikti galimybę ne tokiomis griežtomis sąlygomis pareikšti ieškinius dėl visuotinio taikymo teisės aktų, išskyrus teisėkūros procedūra priimtus aktus, panaikinimo.
- 61 Todėl Bendrasis Teismas pagrįstai nusprendė, kad SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje vartojama sąvoka „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ neapima teisėkūros procedūra priimtų aktų.
- 62 Todėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antros dalies

– Šalių argumentai

- 63 Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antroje dalyje apeliantai teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų nagrinėdamas, ar jie tiesiogiai ir konkrečiai susiję su ginčijamu reglamentu.
- 64 Dėl tiesioginės sąsajos su aktu, kurį prašoma panaikinti, sąlygos apeliantai mano, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą nusprendęs, kad ginčijamas reglamentas tiesiogiai susijęs tik su keturiais apeliантаis, kurie užsiima iš ruonių pagamintų produktų tiekimu į Europos Sąjungos rinką. Skundžiamos nutarties 82 punkte, kuriame kalbama apie K. Aariak padėtį, Bendrasis Teismas nusprendė, kad ginčijamas reglamentas tiesiogiai susijęs tik su tais apeliантаis, kurie užsiima kitų iš ruonių pagamintų produktų tiekimu rinkai nei tų iš ruonių pagamintų produktų, kuriems tariamai taikoma išimtis inuitų naudai. Tačiau tai, ar K. Aariak į rinką tiekiamiems produktams išimtis taikoma, ar netaikoma, visiškai neturi reikšmės tam, kad ji galėtų būti tiesiogiai susijusi su šiuo reglamentu. Taigi prie tiesioginės sąsajos reikalavimo Bendrasis Teismas pridėjo papildomą sąlygą.
- 65 Apeliantai mano, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes siaurai aiškino konkrečios sąsajos su aktu, kurį prašoma panaikinti, sąlygą. Tačiau valstybės narės buvo paskatintos pakeisti EB 230 straipsnio ketvirtą pastraipą, kad būtų išplėstos fiziniams ir juridiniams asmenims taikomos priimtumo sąlygos po to, kai buvo priimti minėti sprendimai *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* ir *Komisija prieš Jégo-Quérel*. Atsižvelgdamas į tokią įvykių raidą, Teisingumo Teismas turėtų persvarstyti siaurą reikalavimo dėl konkrečios sąsajos aiškinimą, kuris įtvirtintas minėtame Sprendime *Plaumann prieš Komisiją*. Jeigu Teisingumo Teismas taikytų ginčijamam reglamentu daromą „esminių žalingų pasekmių“ apeliантаų interesams kriterijų, generalinio advokato F. Jacobs siūlomą išvados byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą*, 60 punkte, jis priėtų prie išvados, kad apeliantai šioje byloje yra konkrečiai susiję su šiuo reglamentu.
- 66 Parlamentas, Taryba ir Komisija mano, kad Lisabonos sutartimi nebuvo pakeistas tiesioginės sąsajos ir konkrečios sąsajos su aktu, kurį prašoma panaikinti, reikalavimų turinys. Sutartyje ir parengiamuosiuose dokumentuose nėra jokių tai liudijančių požymių, dėl kurių reikėtų keisti esamą teismų praktiką šiuo klausimu. Bendrasis Teismas aiškino šias sąlygas taip pat, kaip prieš įsigaliojant šiai Sutarčiai ir nepadarė teisės klaidos.
- 67 Taryba mano, be kita ko, kad apeliантаų teiginiai dėl to, ką reiškia būti konkrečiai susijusiam, praktiškai reiškia, kad bet kuris tiesiogiai su aktu, kurį prašoma panaikinti, susijęs asmuo turi būti laikomas taip pat ir konkrečiai susijusiu su tuo teisės aktu. Taigi skirtumas, daromas tarp reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų ir teisėkūros procedūra priimtų aktų, beveik netenka prasmės.

– Teisingumo Teismo vertinimas

- 68 Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antroje dalyje apeliantai iš esmės kaltina Bendrąjį Teismą, kad jis padarė teisės klaidą nusprendęs, jog jie neatitinka SESV 263 ketvirtos pastraipos antroje dalyje nustatytų reikalavimų ieškiniui dėl panaikinimo pareikšti, nes nėra tiesiogiai ir konkrečiai susiję su ginčijamu reglamentu.
- 69 Dėl konkrečios sąsajos su aktu, kurį prašoma panaikinti, reikalavimo reikia pažymėti, kad nors apeliantai neteigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai pritaikė nuo minėto Sprendimo *Plaumann prieš Komisiją* nusistovėjusioje Teisingumo Teismo praktikoje įtvirtintus vertinimo kriterijus dėl šios priimtumo sąlygos, jie aiškiai prašo Teisingumo Teismo persvarstyti šiuos vertinimo kriterijus ir juos pakeisti „esminių žalingų pasekmių“ kriterijumi.
- 70 Dėl šio aspekto reikia konstatuoti, kad SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos antra dalis, kaip konstatuota šio sprendimo 55 punkte, atitinka EB 230 straipsnio ketvirtos pastraipos analogišką dalį. Taigi šios nuostatos formuluotė nepasikeitė. Be to, nėra jokios aplinkybės, kuria remiantis būtų galima teigti, kad Lisabonos sutarties autoriai ketino pakeisti EB 230 straipsnio ketvirtoje pastraipoje jau nustatytų priimtumo sąlygų apimtį. Beje, remiantis parengiamaisiais dokumentais, susijusiais su Sutarties dėl Konstitucijos Europai projekto III-365 straipsnio 4 dalimi, darytina išvada, kad šių sąlygų apimtis neturėtų būti keičiama (žr., be kita ko, Europos konvento sekretoriatas, 2003 m. kovo 25 d. Teisingumo Teismo darbo organizavimo darbo grupės galutinė ataskaita, CONV 636/03, 23 punktas).
- 71 Tokiomis aplinkybėmis reikia nuspręsti, kad konkrečios sąsajos su aktu, kurį prašoma panaikinti, sąlygos turinys, kaip jį Teisingumo Teismas aiškina nuo minėto Sprendimo *Plaumann prieš Komisiją* priėmimo nusistovėjusioje praktikoje, Lisabonos sutartimi nebuvo pakeistas. Todėl reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai taikė toje teismų praktikoje nustatytus vertinimo kriterijus.
- 72 Remiantis ta teismų praktika, fiziniai ar juridiniai asmenys atitinka reikalavimą dėl konkrečios sąsajos tik jeigu ginčijamas teisės aktas susijęs su jais dėl tam tikrų jiems būdingų savybių arba dėl juos iš kitų asmenų išskiriančių konkrečių aplinkybių ir taip individualizuoja juos kaip adresatus (žr. minėtą Sprendimą *Plaumann prieš Komisiją*; 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-298/00 P, Rink. p. I-4087, 36 punktą ir 2011 m. birželio 9 d. Sprendimo *Comitato „Venezia vuole vivere“ prieš Komisiją*, C-71/09 P, C-73/09 P ir C-76/09 P, Rink. p. I-4727, 52 punktą).
- 73 Šiuo atveju skundžiamos nutarties 88–93 punktuose Bendrasis Teismas iš tikrųjų išnagrinėjo tik tai, ar keturi iš visų apeliantų yra konkrečiai susiję su ginčijamu reglamentu, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, nes kiti apeliantai bet kuriuo atveju nebuvo tiesiogiai susiję su tuo reglamentu, kaip tai suprantama pagal tą pačią nuostatą. Vis dėlto reikia konstatuoti, kad ginčijamame reglamente nė vienas apeliantas neindividualizuojamas taip, kaip adresatas pagal po minėto Sprendimo *Plaumann prieš Komisiją* priėmimo nusistovėjusią teismų praktiką. Iš tiesų ginčijamame reglamente nustatytas draudimas į rinką tiekti produktus iš ruonių suformuluotas bendrai ir taikomas vienodai visiems ūkio subjektams, kurie patenka į jo taikymo sritį.
- 74 Tokiomis aplinkybėmis nereikia nagrinėti, ar Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą nusprendęs, kad tik tie apeliantai, kurie užsiima iš ruonių, sumedžiotų ar sugautų inuitų ir kitų asmenų, pagamintų produktų perdirstimu ir (arba) prekyba jais, yra tiesiogiai susiję su ginčijamu reglamentu, nes galima su šiuo aspektu susijusi teisės klaida neturėtų įtakos ginčo sprendimui ir skundžiamos nutarties rezoliucinės dalis išliktų nepakitusi.

- 75 Iš tiesų, remiantis pačia SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos formuluote ir nusistovėjusia teismų praktika, darytina išvada, kad fizinis arba juridinis asmuo gali siekti panaikinti aktą, kuris nėra nei jam skirtas aktas, nei reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas, tik tuo atveju, jeigu jis su tuo aktu yra susijęs ne tik tiesiogiai, bet ir konkrečiai (dėl EB 230 straipsnio žr. 2004 m. kovo 30 d. Sprendimo *Rothley ir kt. prieš Parlamentą*, C-167/02 P, Rink. p. I-3149, 25 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 76 Taigi, kadangi tiesioginės ir konkrečios sąsajos su aktu, kurį prašoma panaikinti, sąlygos yra kumuliacinės, dėl aplinkybės, kad ieškovas vienos iš jų netenkina, jo pareikštas ieškinys dėl to akto panaikinimo turi būti laikomas nepriimtiniu.
- 77 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antrą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą, todėl reikia atmesti visą pirmąjį pagrindą.

Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo

Šalių argumentai

- 78 Apeliacinio skundo antrajame pagrinde apeliantai teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes konkrečiai ir aiškiai neatsakė į jų pastabų dėl nepriimtimumu grindžiamų prieštaravimų 53–57 punktuose išdėstytus argumentus, kad tik platus SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos aiškinimas atitinka Chartijos 47 straipsnį ir EŽTK 6 ir 13 straipsnius.
- 79 Be to, skundžiamos nutarties 51 punkte išdėstytas konstatavimas, kad ieškinio dėl reglamento pateikimo sąlygos „tiesiogiai <...> numatytos“ SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje, prieštarauja būtinybei pažodžiui, istoriškai ir teleologiškai aiškinti šią nuostatą. Kadangi Bendrasis Teismas pateikė tokį išsamų SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos aiškinimą, jis negalėjo atmesti apeliančių argumentų paprasčiausiai pripažinęs, kad teisės pareikšti ieškinį sąlygos yra „tiesiogiai <...> numatytos“.
- 80 Pasak Parlamento, Tarybos ir Komisijos, Bendrasis Teismas pakankamai atsakė į apeliančių argumentus. Bendrasis Teismas neprivalėjo atskirai pateikti pastabų dėl EŽTK 6 ir 13 straipsnių, nes šių straipsnių ir Chartijos 47 straipsnio prasmė ir apimtis yra identiškos. Parlamentas priduria, kad Bendrasis Teismas neprivalėjo išsamiai atsakyti į apeliančių teiginius, nes ankstesniuose skundžiamos nutarties punktuose apeliančių pateiktą SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos aiškinimą jau buvo atmetęs dėl kitų motyvų. Be to, Taryba teigia, kad nors Bendrasis Teismas išsamiai nenagrinėjo Chartijos 47 straipsnio, pareigos motyvuoti buvo laikytasi padarius nuorodą į paties Teisingumo Teismo praktiką, kuria remiantis aiškiai matyti, kad Sąjungos teismas negali neatsižvelgti į SESV 263 straipsnyje nustatytas sąlygas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 81 Akivaizdu, kad skundžiamos nutarties 51 punkte Bendrasis Teismas atsakė į apeliančių argumentus dėl pagrindinės teisės į veiksmingą teisminę apsaugą, išdėstytus jų pateiktų pastabų dėl Parlamento ir Tarybos pareikšto nepriimtimumu grindžiamo prieštaravimo 53–57 punktuose. Remdamasis Teisingumo Teismo praktika Bendrasis Teismas nusprendė, kad Sąjungos teismai, net atsižvelgdami į veiksmingos teisminės apsaugos principą, negali aiškinti pavienių asmenų teisės pareikšti ieškinį dėl reglamentų taip, kad būtų nutolta nuo šių Sutartyje aiškiai numatytų sąlygų, antraip peržengtų savo jurisdikcijos ribas.
- 82 Remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, Bendrasis Teismas neprivalo parengti detalaus atsakymo į visus bylos šalių pateiktus argumentus. Remiantis ta teismų praktika, Bendrojo Teismo motyvavimas gali būti numanomas, jeigu juo remdamiesi suinteresuotieji asmenys gali suprasti

priežastis, dėl kurių imtasi atitinkamų priemonių, o kompetentingas teismas – turėti pakankamai informacijos, kad galėtų vykdyti kontrolę (žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland prieš Komisiją*, C-385/07 P, Rink. p. I-6155, 114 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

- 83 Dėl šių priežasčių aplinkybė, kad skundžiamos nutarties 51 straipsnyje Bendrasis Teismas tiesiogiai nekalba apie apeliančių nurodytus EŽTK 6 ir 13 straipsnius ir tiesiogiai nenagrinėja visų jų argumentų detalių, negali būti laikoma pareigos motyvuoti pažeidimu.
- 84 Tas pats pasakytina ir apie aplinkybę, kad Bendrasis Teismas tame pačiame punkte padarė išvadą, jog negali nesilaikyti ieškinių dėl reglamentui pateikti taikomų sąlygų, kurios „tiesiogiai <...> numatytos“ SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje, nors šią nuostatą jis išaiškino pažodžiui, istoriškai ir teleologiškai. Iš tiesų Bendrasis Teismas priėmė sprendimą dėl SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje vartojamos sąvokos „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ apimties, pateikdamas klasikinių aiškinimų pagal Sąjungos teisės pripažintus aiškinimo metodus. Toks būdas neturi įtakos aplinkybei, kad ta sąvoka yra SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje tiesiogiai numatyta priimtinumui sąlyga, kurią turi tenkinti ieškiniai dėl panaikinimo teikiantys fiziniai ir juridiniai asmenys ir dėl kurios Bendrojo Teismo motyvavimas netampa prieštaringas.
- 85 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad apeliacinio skundo antrasis pagrindas yra nepagrįstas.

Dėl apeliacinio skundo trečiojo pagrindo

Šalių argumentai

- 86 Apeliacinio skundo trečiajame pagrinde apeliantai teigia, kad Bendrojo Teismo pateiktu SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos aiškinimu pažeidžiamas Chartijos 47 straipsnis ir EŽTK 6 bei 13 straipsniai. 2002 m. gegužės 3 d. Sprendime *Jégo-Quéré prieš Komisiją* (T-177/01, Rink. p. II-2365) Bendrasis Teismas konstatavo, kad siauras tiesioginių ieškinių priimtinumui Sąjungos teisme sąlygų aiškinimas negali būti laikomas užtikrinančiu teisę fiziniams ir juridiniams asmenims veiksmingai pareikšti ieškinį, kuriuo jie gali užginčyti visuotinio taikymo teisės aktą, turinčių tiesioginės įtakos jų teisei padėčiai, teisėtumą.
- 87 SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos aiškinimas skundžiamoje nutartyje yra net žingsnis atgal, palyginti su padėtimi, buvusia iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo. Iki šios Sutarties įsigaliojimo Sąjungos teismai taikė materialųjį kriterijų, kad apibrėžtų fizinių ir juridinių asmenų, galinčių pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, statusą, o po jos įsigaliojimo taikomas visiškai formalus kriterijus.
- 88 Parlamentas, Taryba ir Komisija teigia, kad apeliantai naudojami veiksminga teismine apsauga, nes jie turi teisę pareikšti ieškinį dėl Reglamento Nr. 737/2010, kuris yra ginčijamo reglamento, jų užginčyto byloje, kurioje priimtas 2013 m. balandžio 25 d. Sprendimas *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. prieš Komisiją* (T-526/10), įgyvendinimo aktas, ir gali pateikti tuos pačius esminius argumentus, kuriuos pateikė Bendrajame Teisme nagrinėjant šią bylą. Be to, remdamosi Chartijos 47 straipsnio paaiškinimais Taryba ir Komisija teigia, kad šiuo straipsniu nesiekama pakeisti Sutartyse numatytos teisminės kontrolės sistemos, būtent taisyklių dėl tiesioginių ieškinių priimtumo.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 89 Apeliacinio skundo trečiajame pagrinde apeliantai iš esmės teigia, kad Bendrojo Teismo pateiktu SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos aiškinimu pažeidžiamas Chartijos 47 straipsnis, nes remiantis tuo aiškinimu fiziniai ir juridiniai asmenys gali pareikšti ieškinius dėl Sąjungos teisėkūros procedūra priimtų aktų panaikinimo tik jei tie aktai su jais tiesiogiai ir konkrečiai susiję, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą.
- 90 Pirmiausia reikia priminti, kad, kaip nurodyta ESS 19 straipsnio 1 dalyje, Sąjungos teisės sistemos laikymosi teisminę kontrolę užtikrina Teisingumo Teismas ir valstybių narių teismai (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 8 d. Nuomonės 1/09, Rink. p. I-1137, 66 punktą).
- 91 Be to, Sąjunga yra teise grindžiama sąjunga, kurioje jos institucijoms taikoma jų aktų atitiktis būtent Sutartims, bendriesiems teisės principams ir pagrindinėms teisėms kontrolė (šiuo klausimu žr. 2010 m. birželio 29 d. Sprendimo *E ir F, C-550/09*, Rink. p. I-6213, 44 punktą).
- 92 Šiuo tikslu SESV 263 ir 277 straipsniais, viena vertus, ir jos 267 straipsniu, kita vertus, nustatyta išsami teisių gynimo priemonių ir procedūrų sistema, skirta užtikrinti Sąjungos aktų teisėtumo kontrolę, kuri patikėta Sąjungos teismui (žr. 1986 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Les Verts prieš Parlamentą*, 294/83, Rink. p. 1339, 23 punktą; minėto Sprendimo *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* 40 punktą; minėto Sprendimo *Reynolds Tobacco ir kt. prieš Komisiją* 80 punktą ir 2012 m. liepos 12 d. Sprendimo *Association Kokopelli, C-59/11*, 34 punktą).
- 93 Taigi fiziniai ar juridiniai asmenys, kurie dėl SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytų priimtumo reikalavimų negali tiesiogiai ginčyti visuotinio taikymo Sąjungos aktų, yra apsaugoti nuo tokių aktų taikymo jiems. Kai tokius aktus turi įgyvendinti Sąjungos institucijos, tie asmenys, laikydamiesi SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje nustatytų reikalavimų, gali pareikšti tiesioginį ieškinį Sąjungos teisme dėl įgyvendinimo aktų ir, pagal SESV 277 straipsnį tokiam ieškiniui pagrįsti remtis aptariamo bendrojo akto neteisėtumu. Kai tai įgyvendinti turi valstybės narės, jos gali nacionaliniuose teismuose remtis atitinkamo Sąjungos teisės akto negaliojimu ir taip paskatinti juos remiantis SESV 267 straipsniu pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Les Verts prieš Parlamentą* 23 punktą).
- 94 Dėl šio aspekto reikia pažymėti, kad nacionaliniame procese teisės subjektai turi teisę teisme užginčyti bet kokio sprendimo ar bet kurio kito nacionalinės teisės akto dėl visuotinai taikomo Sąjungos akto jų atžvilgiu teisėtumą remdamiesi šio negaliojimu (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* 42 punktą bei minėto Sprendimo *E ir F* 45 punktą).
- 95 Darytina išvada, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl akto galiojimo yra, kaip ir ieškiny s dėl panaikinimo, Sąjungos aktų teisėtumo kontrolės būdas (žr. 1991 m. vasario 21 d. Sprendimo *Zuckerfabrik Süderdithmarschen ir Zuckerfabrik Soest, C-143/88 ir C-92/89*, Rink. p. I-415, 18 punktą ir 2005 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *ABNA ir kt., C-453/03, C-11/04, C-12/04 ir C-194/04*, Rink. p. I-10423, 103 punktą).
- 96 Dėl šio aspekto būtina priminti, kad kai nacionalinis teismas mano, kad vienas ar keli šalių arba jo iniciatyva nurodyti pagrindai dėl Sąjungos akto neteisėtumo yra pagrįsti, tas teismas privalo sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl galiojimo vertinimo, nes tik jis turi jurisdikciją konstatuoti Sąjungos akto negaliojimą (2006 m. sausio 10 d. Sprendimo *IATA ir ELFAA, C-344/04*, Rink. p. I-403, 27 bei 30 punktai ir nurodyta teismų praktika).
- 97 Atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsniu suteiktą apsaugą, reikia pažymėti, kad tuo straipsniu nesiekama pakeisti Sutartyse nustatytos teisminės kontrolės sistemos, būtent taisyklių dėl tiesiogiai Europos Sąjungos teismui pareikštų ieškinių priimtumo, kaip galima teigti taip pat remiantis minėto

- 47 straipsnio paaiškinimais, į kuriuos pagal ESS 6 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą ir Chartijos 52 straipsnio 7 dalį reikia atsižvelgti aiškinant Chartiją (žr. 2013 m. sausio 22 d. Sprendimo *Sky Österreich*, C-283/11, 42 punktą ir 2013 m. liepos 18 d. Sprendimo *Alemo-Herron ir kt.*, C-426/11, 32 punktą).
- 98 Taigi SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje nustatyti priimtinumai turi būti aiškinami atsižvelgiant į pagrindinę teisę į veiksmingą teisminę apsaugą, tačiau laikantis toje sutartyje tiesiogiai numatytų sąlygų (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* 44 punktą ir minėto Sprendimo *Komisija prieš Jégo-Quééré* 36 punktą).
- 99 Dėl šio sprendimo 90 punkte nurodyto nacionalinių teismų vaidmens reikia priminti, kad nacionaliniai teismai, bendradarbiaudami su Teisingumo Teismu, atlieka jiems bendrai priskirtą funkciją užtikrinti teisės laikymąsi aiškinant ir taikant Sutartis (minėtos Nuomonės 1/09 69 punktas).
- 100 Taigi teisminės gynybos priemonių ir procedūrų, leidžiančių užtikrinti pagrindinę teisę į veiksmingą teisminę gynybą, sistemą turi nustatyti valstybės narės (minėto Sprendimo *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* 41 punktas ir minėto Sprendimo *Komisija prieš Jégo-Quééré* 31 punktas).
- 101 Ši valstybėms narėms nustatyta pareiga dar sykį patvirtinta ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, kurioje pasakyta, kad valstybės narės „nustato teisių gynimo priemones, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse“.
- 102 Šiuo tikslu, nesant šią sritį reguliuojančių Sąjungos teisės normų, kiekviena valstybė narė savo nacionalinės teisės sistemoje turi, laikydamosi iš šio sprendimo 100 ir 101 punktų ir veiksmingumo bei lygiavertiškumo principų kylančių reikalavimų, paskirti kompetentingus teismus ir nustatyti išsamias ieškinių, skirtų užtikrinti pagal Sąjungos teisę teisės subjektams suteiktų teisių apsaugą, pareiškimo procesines taisykles (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2008 m. balandžio 15 d. Sprendimo *Impact*, C-268/06, Rink. p. I-2483, 44 punktą ir nurodytą teismų praktiką; 2010 m. sausio 26 d. Sprendimo *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, C-118/08, Rink. p. I-635, 31 punktą ir 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Alassini ir kt.*, C-317/08-C-320/08, Rink. p. I-2213, 47 ir 61 punktus).
- 103 Dėl valstybių narių turimų numatyti teisių gynimo priemonių reikia pasakyti, kad nors SESV įtvirtino tam tikrą skaičių tiesioginių ieškinių, kuriuos fiziniai ir juridiniai asmenys prireikus gali pareikšti Sąjungos teisme, nei SESV, nei ESS 19 straipsniu nebuvo siekiama Sąjungos teisės laikymosi tikslu sukurti nacionaliniuose teismuose įgyvendinamų papildomų teisinių priemonių, be tų, kurios jau įtvirtintos nacionalinėje teisėje (2007 m. kovo 13 d. Sprendimo *Unibet*, C-432/05, Rink. p. I-2271, 40 punktas).
- 104 Kitaip būtų tik tuo atveju, jei iš nagrinėjamos nacionalinės teisinės sistemos organizavimo būtų matyti, kad nėra jokių gynybos priemonių, leidžiančių, nors ir netiesiogiai, užtikrinti iš Sąjungos teisės kylančių teisės subjektų teisių laikymąsi, arba jei vienintelis būdas kreiptis į teismą būtų priverstinis tų teisės subjektų padarytas šios teisės pažeidimas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Unibet* 41 ir 64 punktus bei juose nurodytą teismų praktiką).
- 105 Dėl apeliančių argumento, kad Bendrojo Teismo pateiktas SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje vartojamos sąvokos „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ aiškinimas gali lemti teisminės apsaugos spragas ir prieštarauti Chartijos 47 straipsniui, nes dėl tokio aiškinimo praktiškai visiems teisėkūros procedūra priimtiems aktams nebūtų taikoma teisminė kontrolė, reikia konstatuoti, kad Chartijos 47 straipsniu suteikiama apsauga nereikalaujama, kad teisės subjektas galėtų besąlygiškai pareikšti ieškinį dėl Sąjungos teisėkūros procedūra priimtų aktų panaikinimo tiesiogiai Sąjungos teisme.
- 106 Galiausiai nei šia pagrindine teise, nei ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa nereikalaujama, kad teisės subjektas galėtų pareikšti pagrindinį ieškinį dėl tokių aktų nacionaliniuose teismuose.

107 Tokiomis aplinkybėmis apeliacinio skundo trečiąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl apeliacinio skundo ketvirtojo pagrindo

Šalių argumentai

- 108 Apeliacinio skundo ketvirtajame pagrinde apeliantai nurodo, kad buvo iškreipti įrodymai. Šiuo klausimu jie teigia, kad Bendrasis Teismas kelis kartus iškreipė jų argumentus dėl klausimo, kiek teisėkūros procedūra priimtiems aktams taikoma SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje vartojama sąvoka „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“. Būtent Bendrasis Teismas supainiojo jų argumentus su Parlamento ir Komisijos argumentais. Todėl išvadoje, prie kurios priėjo Bendrasis Teismas, yra daug akivaizdžių vertinimo klaidų, o dėl šios priežasties Teisingumo Teismas turėtų panaikinti skundžiamą nutartį ar bent jau tą jos dalį, kurioje aiškinama minėta sąvoka „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“, ir pats išnagrinėti apeliantų argumentus dėl šio klausimo.
- 109 Parlamentas mano, kad šis apeliacinio skundo pagrindas yra akivaizdžiai nepriimtinas. Apeliantai iš tikrųjų siekia, kad būtų iš naujo išnagrinėti pirmojoje instancijoje jų pateikti argumentai. Bet kuriuo atveju šis pagrindas yra nepagrįstas, nes Bendrasis Teismas nepateikė neteisingo apeliantų argumentų aiškinimo. Be to, apeliantai neįrodė, kad tariamos klaidos turėjo įtakos Bendrojo Teismo teiginiui, kad ginčijamas reglamentas nėra „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį.
- 110 Taryba ir Komisija mano, kad šis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas atsižvelgiant į tai, kad apeliantai nenurodo faktinių aplinkybių ar įrodymų, kuriuos Bendrasis Teismas galėjo iškraipyti.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 111 Apeliacinio skundo ketvirtajame pagrinde apeliantai iš esmės teigia, kad buvo iškraipyti tam tikri jų Bendrajame Teisme pateikti argumentai, ir siekia, kad dėl tos priežasties būtų užginčyta Bendrojo Teismo išvada, kad sąvoka „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“, kaip ji suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, neapima teisėkūros procedūra priimtų aktų.
- 112 Šiuo atveju vis dėlto reikia konstatuoti, kad, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 61 punktu, Bendrasis Teismas pagrįstai nusprendė, kad ši sąvoka „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai“ neapima teisėkūros procedūra priimtų aktų. Taigi, net jei Bendrasis Teismas iškreipė tam tikrus apeliantų argumentus, tas iškraipymas nedaro įtakos skundžiamos nutarties rezoliucinei daliai ir dėl to nutartis negali būti panaikinta.
- 113 Šiomis aplinkybėmis apeliacinio skundo ketvirtasis pagrindas turi būti atmestas.
- 114 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad dėl to, jog nė vienam apeliantų pateiktam apeliacinio skundo pagrindui nebuvo pritarta, turi būti atmestas visas apeliacinis skundas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 115 Pagal Procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.
- 116 Pagal to paties reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniam procesui pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Jei į bylą pirmojoje instancijoje įstojusi šalis, kuri pati nepateikė apeliacinio skundo, dalyvauja procese

Teisingumo Teisme, tas teismas, remdamasis minėto 184 straipsnio 4 dalimi, gali nuspręsti, kad ta šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Pagal minėto reglamento 140 straipsnio 1 dalį, kuri, remiantis to paties reglamento 184 straipsnio 1 dalimi, taip pat taikoma apeliaciniam procesui, įstojusios į bylą valstybės narės ir institucijos pačios padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

- 117 Kadangi Parlamentas ir Taryba prašė priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas ir kadangi pastarieji bylą pralaimėjo, iš jų reikia priteisti ne tik jų pačių, bet ir Parlamento ir Tarybos patirtas su apeliaciniu skundu susijusias bylinėjimosi išlaidas.
- 118 Komisija, kaip į bylą Bendrajame Teisme įstojusi šalis, padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti apeliacinį skundą.

2. Priteisti iš *Inuit Tapiriit Kanatami, Nattivak Hunters and Trappers Association, Pangnirtung Hunters' and Trappers' Association, Jaypootie Moesesie, Allen Kooneeliusie, Toomasie Newkingnak, David Kuptana, Karliin Aariak, Canadian Seal Marketing Group, Ta Ma Su Seal Products Inc., Fur Institute of Canada, NuTan Furs Inc., GC Rieber Skinn AS, Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland), Johannes Egede ir Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK)* ne tik jų, bet ir Europos Parlamento bei Europos Sąjungos Tarybos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

3. Europos Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.